భ్రమ

ఎంత కష్టపడితేనేం? రెండు రోజులు ఆఫీసుకు సెలవు పెట్టాల్సి వస్తే మాత్రమేం? చివరికి అనుకున్నది సాధించాను. రసాయన శాస్త్రంలో నాలుగేళ్ళు పరిశోధన చేసి ఒక కొత్త విషయాన్ని కనిపెట్టినప్పుడు కూడా ఇంత గర్వాన్ని పొందేనో, లేదో గుర్తు లేదు.

క్యూలో నుంచి బయటపడి చేతిలో నున్న వస్తువుల్ని చూచుకొన్నాను. వాటిని సంపాదించగలిగిన నేను ఎంత అదృష్టవంతుడిని ? వైజ్ఞానిక రంగంలో నా కృషిని గుర్తించి ప్రభుత్వం వారిచ్చిన బహుమతిని భారత రాష్ట్రపతి చేతులనుండి తీసుకొన్న క్షణంలో కూడా ఇంత ఆనందాన్ని పొందిన గుర్తులేదు.

ఈ శుభవార్తను స్వయంగా సులోచనకు చెప్తే గాని నాకు తృప్తి ఉండదు. ఆటో వేసుకొని మరీ ఇల్లు చేరుకొన్నాను.

సులోచనను చూడగానే ఆనందపరవశంతో సినిమాలో లా ఆమె నడుంచుట్టూ చెయ్యివేసి గిర్రున తిప్పుతూ ఎగరాలనే చిలిపి కోరిక కలిగింది. అలా చేస్తూ "మనకు రిజర్వేషన్ చిక్కిందోచ్. మనం అనుకున్న రోజుకే, అనుకొన్న బండికే, ఖచ్చితంగా రైల్వేవాళ్ళు నిర్దేశించిన రేటుకే మనకు నాలుగుటిక్కెట్లు రిజర్వు అయినాయి సులోచనా డార్లింగ్" అన్నాను ఆనందంతో ఉక్కిరి బిక్కిరి అయిపోతూ.

కాని నేను ఆశించినట్లు సులోచన నాతోపాటు ఆనందసాగరంలో ఈదడానికి ఉత్సుకత చూపలేదు. కాగా నా గుండెకి గురి చూసి మెషన్‌గన్ షాట్‌లా ఒక ప్రశ్నవేసింది.

"మీ ప్రయోజకత్వానికి సంతోషించాంలే కాని, రిజర్వు చేయించింది ఫస్ట్‌క్లాస్‌కా, సెకండ్‌క్లాస్‌కా?"

టియర్ గాస్ షెల్స్ ఎదుర్కొన్నప్పటి స్థితి అయింది నాకు.

✡ ✡ ✡

"ఒక్కసారి అందరం కల్సి మన ఊరికి సర్దాగా వెళ్ళివద్దామండి" రెండో పిల్ల పుట్టిన దగ్గిరి నుంచి సులోచన ఆ కోరిక కోరుతూనే ఉంది. నాకూ ఆ కోరిక లేకపోలేదు కానీ...?

నేను చేస్తున్నది ఢిల్లీలో వో సైంటిస్ట్ ఉద్యోగం. మేధావిగా నాకు చిన్నప్పటి నుంచి కాస్తో కూస్తో పేరుంది. ఆ పేరును వయసుతోపాటు పెంచుకొంటూనే వస్తున్నాను. నా పరిశోధనలకు అంతర్జాతీయ గుర్తింపు వచ్చింది. నేను దేశంలో ఎన్నో సెమినార్లలో పాల్గొన్నాను. ఉపన్యాసాలిచ్చాను. వ్యాసాలు రాసేను. నా ఫోటో, నాతో చేసిన ఇంటర్వ్యూలు, అనేక పత్రికల్లో పడ్డాయి.

అయినా ఇవేవీ సులోచనకు తృప్తిని సంతోషాన్ని ఇవ్వలేదు. ఆమెకు ఫ్రిజ్‌లుకావాలి. కారు కావాలి. కాలనీలలో ఫ్లాట్స్ కావాలి. తనకు, పిల్లలకు నగలు దిగేయాలి.

నాకు జీతం బాగానే వస్తుంది. కానీ, అంతకు తగ్గ ఖర్చులూ ఉన్నాయి.

అప్పటికీ అప్పులు చేసి నా శక్తిమేర ఆధునిక సౌకర్యాలు ఇంట్లో అమరుస్తూనే ఉన్నాను.

సులోచన వస్తుతః మంచిదే. కాకపోతే కాస్త ఆడంబరాలు, దర్జాలు కావాలి. అదీ ఆమె స్నేహ ప్రభావం అని నా అభిప్రాయం!

సులోచన ఎక్స్‌ట్రావర్ట్. క్షణంలో స్నేహాలు చేస్తుంది. ఎటువంటి వారితోనైనా ఇట్టే కలిసిపోతుంది.

ఢిల్లీలో ఉండటంవల్ల అంతస్థుల తారతమ్యాలను అంతగా పాటించే ధోరణి తక్కువ. అందులోనూ ఆంధ్రులంతా అలాంటి పట్టింపులు లేకుండా కలిసికట్టుగా ఉంటారు.

గుమాస్తాల భార్యల దగ్గరి నుంచి, ఆఫీసర్ల భార్యల దాకా ఆమెకు ఆంధ్రుల్లోనే కాకుండా పంజాబీలు, గుజరాతీలు, బెంగాలీలు ఎందరో స్నేహితురాండ్రు ఉన్నారు. వారిళ్ళకు రాకపోకలు హెచ్చు. వాళ్ళ కబుర్లు నా దగ్గర చెప్తుంటుంది.

"మిహర్‌సింగ్‌గారు వారి శ్రీమతిగారి పేరిట వాళ్ళ ఊళ్ళో ఒక పెద్ద ఇల్లు కొన్నారట్ట! ఆయన సెంట్రల్ సెక్రటేరియట్‌లో ఒక చిన్న ఆఫీసర్. ఈ పదేళ్ళలో ఆయన కొంటున్న మూడో ఇల్లు ఇది! తెల్సా?"

"మిసెస్ అజిత్ భట్టాచార్యకు వాళ్ళాయన నెక్లెస్ చేయించారు. ఇవాళ నాకు ఆవిడ చూపించింది. ఎంత బాగుందనుకొన్నారు? దాదాపు పాతిక వేలన్నా చేస్తుంది. నా అనుమానం ఏమంటే దాన్ని భట్టాచార్యగారు ఎవరి దగ్గరో ప్రెజెంట్‌గా లాగి ఉంటారు. లేకపోతే మెసెస్ భట్టాచార్య నాకు మరీ మరీ ఎందుకు చెప్తుంది?"

ఇలాగే మరెన్నో -

నాకు ఇలాంటి విషయాలంటే స్వభావసిద్ధంగానే ఇంటరెస్ట్‌లేదు. నా పనేమిటో నేనేమిటో? నేను సీరియస్ టైప్ అని, ఇన్‌ట్రావర్ట్ ననీ అంతా అంటారు. మేధావిలా "పెద్ద పోజోయ్" అని అనే వాళ్ళు కూడా లేకపోలేదు.

"మీ కెంత చదువు, తెలివితేటలున్నా ఎవరు ఆదుకొంటారు చెప్పండి. ఈ వయసులో ముందు జాగ్రత్త పడకపోతే ఎలా?"

"ఏం జాగ్రత్త పడమంటావు."

"మనం మాత్రం ఇళ్ళు, బంగారం ఎందుకు కొనుక్కోకూడదు. సుఖంగా ఎందుకు బ్రతకకూడదు.?"

"మనకి ఇప్పుడేం తక్కువ? హాయిగానే ఉన్నాంగా. ఇళ్ళు, బంగారం కొనుక్కుంటే ఎవరు వద్దంటారు కానీ, డబ్బు కావాలిగా?"

"అదేనండి- ఆ డబ్బే మీరు సంపాదించాలి."

"సంపాదిస్తూనే ఉన్నానుగా? జీతం?"

"ఖర్మ! ఆ సంపాదన కాదండీ. మిహర్‌సింగ్ గారికి, అజిత్ భట్టాచార్యగారికి మీ కన్నా జీతం తక్కువ కదా, వారు ఇళ్ళు, నగలు కొంటున్నారే. ఆ సంపాదన... .

లంచగొండితనం, అవినీతి, సమాజంలోనిపరిపాలనా యంత్రాంగంలో ఉన్నాయని తెలీనంత వెర్రివాడిని కాను నేను. కానీ ఉన్నదాన్ని గోరింతలు కొండంతలు చేసి పదే పదే చెప్పుకుంటే ఏమవుతుంది? నీతిమంతుల మనుసులు కూడా కల్మషం కావూ? నేను అలా ఎప్పుడూ ఆలోచించను.

"మిహర్‌సింగ్, అజిత్‌భట్టాచార్యలు అవినీతి మార్గంలో సంపాదించారనే ఎందుకనుకోవాలి? వారికి పిత్రార్జితమైన ఆస్తులు ఉండవచ్చుగా?"

"నా బొంద ఆస్తులున్నాయ్. మీరెప్పుడూ ఇంతే. బ్రతకటం చేతకాని వారు. మమ్మల్నేం సుఖపెడతారు?"

మా ఇన్‌స్టిట్యూట్‌లో లేబొరేటరీకి అంకితమైన ఉద్యోగం కనుక మాకు టూర్‌లు ఉండవు. ఒక వేళ అఫీషియల్‌గా టూర్‌కు వెళితే మాత్రం ప్రభుత్వ ఖర్చు మీద నేను విమానంలో కాని, ఫస్ట్ క్లాస్ ఏసిలో కాని ప్రయాణం చేయవచ్చును. అలా నేను కొన్నిసార్లు ప్రయాణం చేశాను.

కానీ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎక్కడో నెల్లూరు దగ్గర ఉన్న మా వూరికి అఫీషియల్‌గా వెళ్ళే అవకాశం నాకురాదు. మా ఆవిడకి కుటుంబసమేతంగా ఫస్ట్‌క్లాస్ ఏ.సిలో మా వూరికి ప్రయాణం చేయాలన్న కోరిక ఎన్నాళ్ళుగానో ఉంది. ఢిల్లీలో చిన్న ఉద్యోగాలు చేస్తున్నవారు ఏదో మిష మీద టూర్స్ వేసుకుని భార్యా పిల్లలతో ఫస్ట్ క్లాసలలో దర్జాగా వెళ్తుండటం చూసి ఆ కోరికను పెంచుకొని ఉంటుంది.

నేను ఇంటి పక్షిని. పుస్తకాల భక్షకుడిని. నాకు ప్రయాణాలంటే చిరాకు. కాగా ఢిల్లీ నుంచి నెల్లూరు దాకా వెళ్ళాలంటే రైలుఛార్జీలు కాస్తా కూస్తా అవుతాయా? అంత ఖర్చు పెట్టుకుని వెళ్ళి అక్కడ చేసేదేముంది?"

"ఎవరూ లేకేం? మా వాళ్ళు మీ వాళ్ళు ఏమయ్యారు? వాళ్ళ సంగతి అలా ఉంచండి. నేను తిరుపతికి వస్తానని స్వామికి మొక్కుకున్నాను." అంటూ ప్రయాణానికి నన్ను అంగీకరింపజేయగలిగింది సులోచన.

"జన్మకోసారి. ప్రతి రోజూ వెళతామా? ఫస్ట్‌క్లాస్‌లో ఏసిలో దర్జాగా వెళ్ళక మీ కా పిసినిగొట్టు ఆలోచనలేమిటి? మనకన్నా చిన్న ఉద్యోగాల వాళ్ళు హెచ్చు తరగతుల్లో ప్రయాణం చేస్తుంటే మనం సెకండ్ క్లాసులో ప్రయాణం. నాకు తలకొట్టేసినట్లుంటుంది, బాబూ! పైగా మనం సెకండ్ క్లాస్‌లోనుంచి దిగుతే మనల్ని రిసీవ్ చేసుకోటాని కొచ్చిన వాళ్ళు ఏమనుకుంటారో తెల్సా? పేరు గొప్ప, వూరు దిబ్బలా ఉంటుంది మన కథ."

"సెకండ్ క్లాస్ అయినా రిజర్వ్ చేయించుకొంటే ప్రయాణం హాయిగా ఉంటుంది. ఇంచక్కా పదిమందితో మాట్లాడుకోవచ్చు. తెల్సా?"

"మీ ఆలోచన అఘోరించినట్లు ఉంది. సెకండ్ క్లాస్ రిజర్వేషన్ ఎంత కష్టమో, ఒక వేళ రిజర్వేషన్ చిక్కినా ఆ ప్రయాణంలో ఎన్ని చిక్కులున్నామో మీకేం తెల్సు! ఎప్పుడయినా ప్రయాణం చేస్తేగా?

"నువ్వు ఎప్పుడు చేశావ్"

"చేయకపోతేనేం? నాకు ఫ్రెండ్స్‌తో కాంటాక్ట్స్ జాస్తిగా! నాకు అన్నీ తెల్సు."

"సరేలే. దేనికి రిజర్వేషన్ దొరికితే దానికి తీసుకొస్తాగా? గొడవపెట్టకు".

"సెకండ్‌క్లాస్ టెక్కెట్లే తెచ్చారు కదూ?" నన్ను తినేశాలా చూస్తూ మరోసారి ఆ ప్రశ్నను షూట్ చేసింది.

"ఫస్ట్‌క్లాస్ ఏ.సి కానీ, ఫస్ట్‌క్లాస్ కాని దొరకలేదు. అందుకని సెకండ్‌క్లాస్ త్రీ టైర్‌లో రిజర్వ్ చేయించుకొచ్చాను. అవి దొరకటం మాత్రం ఎంత కష్టమైందో తెల్సా?" అంటూ అబద్ధాలని అందంగా ఆడవచ్చు. కానీ, నాకు అలా చెప్పాలని బుద్ధిపుట్టలేదు.

అసలు థర్డ్ క్లాస్ త్రీటైర్ బెర్త్‌లు చిక్కినందుకే నా సంతోషమంతా! అవే దొరక్కపోతే ఫస్ట్ క్లాస్‌కోసం ఇబ్బడికి ముబ్బడి డబ్బు తగలెయ్యాలి గదా? ఎంత ఆదా?

"నాకు తెలుసు. మీరు ఫస్ట్‌క్లాస్ టిక్కెట్లు అసలు అడిగే ఉండరు. మీరు మరీ ఇంత పిసినిగొట్టువారనుకో లేదండీ. మీకు సంపాదించడమే కాదు - సుఖపెట్టడమూ చాతకాదు?'

నిజం! కానీ, సులోచన దృష్టిలో అది తిట్టు. నా దృష్టిలో పొగడ్త!

. . . .

సాయంకాలమే భోజనం చేసి న్యూ ఢిల్లీ స్టేషను కొచ్చి రైలెక్కాం.

త్రీటైర్ కంపార్టుమెంట్ అయినా మావి సైడ్ బెర్త్, లోయర్ బెర్త్‌లు కావటంతో పిల్లలు ఆనందంగా ఉన్నారు. కిటికీ దగ్గర సీట్లలో చేరి ప్లాట్‌ఫామ్ మీది రణగొణను చూస్తూ హుషారుగా కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు.

సులోచనమాత్రం మూతి ముడుచుకొని ప్లాట్‌ఫామ్ మీది జనానికి కనిపించనట్లు పెట్టెలో అటువైపు కిటికీ దగ్గర కూర్చుంది. కారణం నేను వూహించాను. తను సెకండ్ క్లాస్‌లో ఉండగా ఎవరన్నా స్నేహితులు చూస్తే ఎంత నామోషి!

రెండు రాత్రిళ్ళు, వో పగలు ప్రయాణం. దారిలో తినడానికి జంతికలు, పులిహోర, ఇత్యాది తినుబండారాలు చేయమన్నాను సులోచనను. దాని కేమంది.

"పేద్ద ఇంటర్‌నేషనల్ సైంటిస్ట్ అని పేరు. పులిహోర, దద్దోజనం, జంతికలు, బటాని బుద్ధులు..... ఒట్టి సెకండ్ క్లాస్ బుద్ధులు. మీ అమ్మమ్మగారిలా పులిహోరలు, దద్దోజనాలు నేను మూటలు కట్టుకుపోలేను. రైల్లో మీకేం కావాలంటే అవి కొనిపెడ్తాలెండి. లెస్ లగేజ్ మోర్ కంఫర్ట్."

ఏం కావాలంటే అవి కొనుక్కోవచ్చు. కానీ ఖర్చు సంగతి.?

"డాడీ..."

బేబి పిలుపులో ఉన్న అభ్యర్ధన అర్థం నాకు తెల్సు
కోరికల కందిరీగల తుట్టె రైలు కదలక ముందే కదిలింది.

. . . .

సులోచనను ప్రసన్నం చేసుకోవడానికి ధారాళంగా, దర్జాగా ఖర్చుచేయటం కన్నా మించిన మార్గమేముంది.

ఆ రాత్రి ప్రయాణం బాగానే జరిగింది. పది గంటలకల్లా ఎవరి దోవన వారు నిద్రకు ఉపక్రమించడం వల్ల ఖర్చూ కలిసి వచ్చింది.

తెలతెలవారుతుండగా నన్ను ఎవరో తట్టి, లేపినట్లయితే లేచాను. సులోచన.

ఆమె మొహంలో విసుగు. ఆమె దృష్టి ననుసరించి నా దృష్టి రైలు పెట్టెనో సారి కలియచూచింది.

అంగుళం ఖాళీ లేదు. పెట్టెలో ఎక్కడపడ్తే అక్కడ జనం పడుకుని ఉన్నారు. జనరల్ కంపార్టుమెంటులా ఉంది కాని, రిజర్వుడు కంపార్టుమెంటులా లేదు.

ఆమెను మెల్లగా బాత్‌రూమ్ దాకా మనుషుల మీద నుంచి దాటించి తీసుకెళ్ళాను. ఈ లోగా ఏదో స్టేషన్ వచ్చింది. శవాల్లా నేలమీద పడుకుని ఉన్న జనం లేచి బిలబిలమంటూ దిగిపోయారు.

చాయ్‌వాలాల కేకలు! పగటిపూటప్రయాణంలోకి ప్రవేశించాము.

ఎక్కడినుంచి వచ్చారో, ఎలా వచ్చారో తెలియదు-అదుపు ఆజ్ఞలేనట్లు జనం మా పెట్టెలోకి ఎక్కారు. "సర్దుకోండి సర్దుకోండి" అంటూ ఒక్కో సీటుకు ఇద్దరు చొప్పున క్రిక్కిసిరి కూర్చున్నారు. వీరు కాక స్టేండింగ్ పేసెంజర్స్! వీరిని తోసుకుంటూ, సందు చేసుకొంటూ, అరుస్తూ అమ్మకాలు సాగించేవారు. పోట్లాటలు, బిచ్చగాళ్ళ అరుపులు వేలం పాటలు...

మా కుటుంబాన్ని వో మూలకి నెట్టేశారు జనం. ఒదిగి కూర్చున్నాము. మా సామాను ఎవరి పాదాల క్రింద నలిగిపోతున్నాయో చూసుకొనే వోపిక లేదు మాకు.

నేను సిగ్గుతో సులోచన మొహంలోకి చూచాను. రిజర్వుడు కంపార్టుమెంటులో ప్రయాణం మరీ ఇంత హీనంగా ఉంటుందని నేను ఊహించలేదు.

"సెకండ్ క్లాస్ ప్రయాణం సంబడం చూచారుగా! మీకు తెలియదు. నేను చెప్తే వినలేదు."

-సులోచన ఆ మాటల్ని అనలేదు కాని, ఆమె ప్రతి చూపు, ప్రతి చర్యలో ఆ అర్థాలు నాకు ధ్వనించాయి. అసలు ఆమె మవునంలోనే ఎన్నెన్నో భావాలు !

అదేదో స్టేషన్‌లో కాస్త రద్దీ తగ్గింది. రైల్లోకి భోజనాలొచ్చాయి. తిన్నామనిపించాము. సాయంకాలం పూట రద్దీ లేకుండానే గడిచింది.

రాత్రి భోజనం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని వో స్టేషన్లో చేశాము. పక్కలు పరిచాము బెర్త్ మీద. పగలంతా రద్దీతో హైరాన పడ్డారేమో పిల్లలు పడుకోగానే నిద్రపోయారు.

"తెల్లవారితే మన వూళ్ళో ఉంటాం. సారీ, సులోచనా! ప్రయాణంలో సర్దా లేకుండా చేశాను కదూ?"

ఆమె అటు తిరిగి పడుకుంది

ఎవరో లైట్ స్విచ్ ఆఫ్ చేశారు. నైట్ లాంప్ మాత్రమేనీలంగా వెలుగుతోంది.

నాకు ఎంత ప్రయత్నించినా నిద్ర పట్టడం లేదు. రిజర్వుడు కంపార్టుమెంట్‌లోకి అంతంత మంది జనం ఎలా ఎక్కగలుగుతున్నారు? కండక్టర్ ఏం చేస్తున్నాడు.

రైలు ఏదో స్టేషన్‌లో ఆగింది. టైమ్ చూచుకొన్నా-పది గంటలు కావస్తూంది.

జనం బిలబిల మంటూ ఎక్కారు కంపార్ట్‌మెంట్‌లోకి. ఎవరో, బేబి పడుకున్న బెర్త్ మీద మిగిలిన స్థలంలో లారీ సామాను పడేశారు. మరొకడు బాబు పడుకున్న బెర్త్ మీద బిఛాణా వేశాడు.

"ఏమిటీ దౌర్జన్యం? ఇవి మా రిజర్వేషన్ బెర్త్‌లు"

"అవుననుకోండి. కానీ రాత్రి ప్రయాణం. సర్దుకోకపోతే ఎలా? మనం మనం... ప్లీజ్ విజయవాడ వరకే."

"టీసీ పర్మిషన్ తీసుకునే లోపలికి వచ్చారా?"

"ఆ! టీసీ చేసేదేముంది లెండి. మేం మేనేజ్ చేసుకొంటాంగా?"

ఏమనగలను?

ఈ లోగా రైలు కదిలింది. స్టాండింగ్ పాసెంజర్సుతో పెట్టె నిండిపోయింది. వాళ్ళ మధ్య నల్లకోటుతో టీసీ.

పాసెంజర్సు టీసీని ఎలా మేనేజ్ చేసేరో తెల్సుకోడానికి నాకు ఎంతో టైమ్ పట్టలేదు. పాసెంజర్సు దగ్గర డబ్బు టీసీ జేబులోకి చేరుతోందంతే.

"విజయవాడ దాకా ఎడ్జెస్ట్ కావాలి సుమా! అక్కడి పొజిషన్‌ను బట్టి బెర్త్ ఎలాట్ చేస్తాను." విజయవాడ పైకి వెళ్ళవల్సిన వారితో చెప్తున్న డైలాగ్.

"విజయవాడదాకేగా మీరు! రిజర్వేషన్‌వున్న పాసెంజర్సును డిస్టర్బు చేయకుండా ఎడ్జస్ట్ అయిపోండి."

ఏ ఒక్కరికి రిసీట్ ఇవ్వటం లేదు. కాగా టిక్కెట్ల నెంబర్లను ఓ తెల్లకాగితం మీద రాసుకొంటున్నాడు. ఎందుకో?

సులోచన కోరుకునే సంపాదన అదే కామోసు!

నేను సులోచన వైపు చూచాను. ఉలిక్కిపడ్డాను.

ఆమె చిత్రంగా నవ్వింది. "చూడండి... చూడండి ..." అంటూ ఆమె చిత్రంగా నవ్వి పడుకుంది.

నా గుండె మండుతూంది. ఆలోచించే కొద్దీ ఆ మంట పెరిగింది.

బెర్త్ మీద నుంచి క్రిందికి దిగి జనాన్ని తోసుకుంటూ టీసీ సీటు వద్ద కెళ్ళాను. అతనప్పటికి తన పని ముగించుకుని విశ్రాంతిగా కూర్చుని సిగరెట్టు తాగుతున్నాడు.

"మిష్టర్ టీసీ! ఈ పాసింజెర్స్ అంతా ఎవరు? ఇది రిజర్వేషన్ కంపార్ట్‌మెంటా లేక జనరలా? నేను మీరు చేసిందంతా చూచాను... దటీజ్ టూ మచ్. నెక్ట్స్ స్టేషన్‌లో పాసెంజర్స్‌ని దించుతారా లేక...

"సారీసర్! అలాగే దించుతాను కానీ" అంటూ ఆగి అనుమానంగా నా వైపు చూచాడు. పక్కనున్న స్విచ్ నొక్కి లైట్ వెలిగించాడు.

"మీరు -సారీ... నువ్వు రావ్‌వి కదూ?

అప్పుడు అతని మొహం చూశాను. ఎక్కడో చూచిన గుర్తు!

"ఒరేయ్ నన్ను గుర్తు పట్టలేదురా- నేను చలపతినిరా"

చలపతి, నేను, చిన్ననాటి స్నేహితులం. వాడికి చదువు మీద కన్నా ఆటలు, కొట్లాటలు, మీద శ్రద్ధ ఎక్కువగా ఉండేది. వాడంటే మాస్టర్లకి హడల్. మాస్టర్లని ఎదిరించి కాపీలు కొట్టి మెల్లగా మూడోసారికి యస్సెల్సీ ముక్కించాడు. ఆటల్లో ప్రతిభవల్ల అతనకి రైల్వేలో ఉద్యోగం వచ్చింది. టీసీ ఉద్యోగంలో చేరక ముందు ఒకటి రెండుసార్లు కలిశాము. అంతే. ఆ తర్వాత ఇన్నాళ్ళకు.

చలపతి నాకు అవకాశం ఇవ్వకుండా చిన్ననాటి కబుర్లు బోలెడన్ని చెప్పాడు. నన్ను గురించి అడిగి తెలుసుకొన్నాడు. నా తెలివితేటల్ని ప్రతిభను పొగిడాడు. నా భార్యా పిల్లల్తో ప్రయాణం చేస్తున్నానని తెల్సి మా బెర్త్‌ల దగ్గరికొచ్చి "వదినా" అంటూ సులోచనతో ఏమేమో కబుర్లు చెప్పాడు.

"వదినా!మిమ్మల్ని నేనోకోరిక కోరబోతున్నా-కాదనకూడదు."

విజయవాడలో జర్నీని బ్రేక్‌చేసి రెండురోజులు తన ఆతిధ్యం తీసుకోమన్నది ఆ కోరిక.

నాకు ప్రోగ్రాంలో డీవియేషన్ ఇష్టంలేదు. కనుక నేను నిరాకరించాను. అయితే చిత్రం! అతనితో పది నిముషాల క్రితం పరిచయమయిన సులోచన అతని అభ్యర్ధనను అంగీకరించింది.

"మీ చిన్ననాటి స్నేహితుడి ఉద్యోగ జీవితం చూచారుగా! గృహ జీవితం కూడా చూస్తే బాగుంటుందని" అంటూ మరోసారి చిత్రంగా నవ్వింది. ఆడవారి మాటలకే కాదు-చేతలకూ అర్థాలు వేరేగదా?

✡ ✡ ✡

ఇదే మా ఇల్లు

రిక్షా దిగి ఇల్లు చూచి ఆశ్చర్యపోయాను.

చలపతి వస్తుతః ఆస్తి పాస్తులున్నవాడు కాదు. చాలా బీదవాడు. మరి అంత పెద్ద బిల్డింగ్ కట్టాడూ అంటే...?

బిల్డింగ్ లోపల కూడా చాలా అప్ టు డేట్‌గా అన్ని సౌకర్యాలతో నీట్‌గా, కాస్ట్‌లీగా

వుంది. చలపతి క్రింది పోర్షన్లు మూడు అద్దెకిచ్చి, మేడపైన తను కాపురం ఉంటున్నాడు.

ఇంట్లో ఫ్రిజ్, మిక్సీ, టు-ఇన్ వన్, సోఫాలు, పింగాణీ సామాన్లు ఇత్యాది నీట్‌గా అమర్చబడి వాటి వాటి స్థానాల్లో ఉన్నాయి.

"ఇదంతా నా ప్రయోజకత్వం అనుకుంటున్నారేమో! నాకు సగం జీవితం రైల్లో, మిగతా సగంలో ముప్పాతిక భాగం నిద్రలోనూ గడిచిపోతుంది. మిగతా పావు భాగం పాత్రే నాది ఇంట్లో. ఇదంతా మా ఆవిడ మాధురి ప్రయోజకత్వం."

సులోచన, మాధురి క్షణంలో స్నేహితులయ్యారు. కబుర్లకు కరువా? ఇద్దరూ ఎక్స్‌ట్రావర్ట్‌లే!

"చలపతీ! ఇదంతా రాత్రి రైల్లో సంపాదించినట్లు సంపాదించినదేనా?" నా కంఠంలో అసూయ ధ్వనించినట్లు నాకు తెలుసు.

"నా మొహం. ఇదంతా మా ఆవిడ ఆస్తి. ఆమె చిన్న సైజు డైరీ ఫారం నడుపుతోంది. తెల్సా.? అదిగో అటు చూడు!"

చూశాను. దొడ్లో కొన్ని గేదెలు ఒక షెడ్‌లో కట్టేసి ఉన్నాయి.

"ఉద్యోగాల్లో ఎంత సంపాదించినా గొర్రెకు బెత్తెడే తోక భాయ్! పైగా నేనేమన్నా నీలాగా పెద్ద ఆఫీసర్‌నా? టీసీ ఉద్యోగిని. ఇదంతా మా ఆవిడ ఆస్తి. ఆమెకు బిజినెస్‌లో కల్సివచ్చి సంపాదించింది. తెల్సా?"

నాకు నమ్మబుద్ధివేయలేదు. పైగా ఎంత వద్దనుకున్నా, నా జీవితాన్ని అతని జీవితంతో పోల్చుకుని బాధపడసాగాను.

రీసెర్చ్ చేసిన సైంటిస్ట్‌ను నేను. యస్సెల్సీ పాసైన అతని ఉద్యోగం రైల్లో ప్రయాణికుల రిజర్వేషనులను చూడడం, ఇవ్వడం. మా ఇద్దరి జీవిత స్థాయిలలో ఎంత తేడా? మేధావికి వున్న విలువ ఇదా?

నేనూ ఆ రైల్వే ఉద్యోగం లాంటి దానిలో చేరిపోతే ఎంత బాగుండేది? ఈ చదువులు, రీసెర్చ్‌లు, నిత్యం పరిశోధనలు.. ఓ!

ఎక్కడుందీ విపరీత విపర్యయం? ఈ స్థితి ఏర్పడ్డానికి కారణం-సామాజిక వ్యవస్థలో లోపమా? వ్యక్తులలోపమా? లేక రెండూ పరస్పర ఆశ్రయాలా?

"ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నారు? మీ స్నేహితుడి జీవిత శైలినేనా? మాధురి స్వయంగా గొప్పగా చెప్పుకొన్న విషయాలు మరి కొన్ని చెప్పేదా? మీ స్నేహితుడికి సంపాదించే కళ ఎంత బాగా తెలుసో, పైవాళ్ళకు ఖర్చు పెట్టే కళలో గూడా అంత ప్రజ్ఞ వుంది. రైలెక్కితే వెయ్యికి తక్కువగా ఇంటికి తిరిగి రానని ప్రమాణం చేశాట్ట? మాధురి పాలు, పెరుగు వ్యాపారం బ్లాక్‌మనీని వైట్ చేసుకోవడానికి మీ స్నేహితుని చేతిలో సాధనంట! మీరు మేధావులో, మీ మిత్రుడు మేధావో మనం ఢిల్లీపోయే దాకా ఆలోచించండి."

"దొంగలు, రవుడీలు, జేబుదొంగలు, జూదగాళ్ళు, ముష్టివాళ్ళు లాగా చలపతులూ, మిహర్ సింగ్‌లు, అజిత్ భట్టా చార్యులూ కూడా సమాజ ప్రవాహం మీద తేలిన మురికి తెట్టలే!

వారి వల్ల సమాజం కల్మషమయ్యే మాట వాస్తవమే కానీ, ఈ కల్మషాన్ని ప్రయత్నం మీద, స్థిర నిర్ణయం ఉంటే తొలగించవచ్చును. కానీ అలాంటి వాళ్ళను చూచి నాలాంటి వాళ్ళు అసూయపడ్తే, వాళ్ళే నిజమైన మేధావులు అన్న భ్రమలో పడ్తే, వారిని అనుకరించబోతే, అప్పుడు అసలైన ట్రాజెడీ ఆరంభమవుతుంది. జాతి జీవనం విషాద భరితమవుతుంది. నేను చలపతిని చూసి అసూయపడను, సులోచనా!అతడిని అనుకరించే ప్రయత్నం చేయను.

ఎందుకంటే మన జీవితాన్ని తల్చుకొని నేను ఇప్పుడు గర్విస్తున్నాను. నాకు నిజమైన సహధర్మచారిణివై సహకరించవూ? ప్లీజ్..."

భర్త కంఠస్వరంలోని నిజాయితీని, నిశ్చయాన్ని చూచి సులోచన భయపడింది.

అతని కళ్ళల్లోని నీళ్ళను చూచి ఆమె కరిగిపోయింది.

"అలాగేనండి! కానీ నన్ను క్షమించరూ?" భ్రమాజనిత కల్మషం క్షాళనమయిపోగా స్వచ్ఛంగా నిర్మలంగా అంది సులోచన!

ఆంధ్రప్రభ వారపత్రిక 8-12-82